

Босна и Херцеговина
ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 У 034125 24 Увп
Бања Лука, 25.4.2024. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу судија Едине Чупељић председника вијећа, те Страхине Ђурковића и Смиљане Мрше чланова вијећа, уз учешће записничара Жељке Вујановић, у управном спору по тужби И. А. из Б.Л, заступаног по пуномоћницима Л.С.Р. и М.Б., адвокатима из Заједничке адвокатске канцеларије (у даљем тексту: тужилац), против рјешења број ... од 26.01.2023. године, тужене Владе Републике Српске, у предмету ступања у посјед експроприсаних непокретности, одлучујући о захтјеву тужене за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 У 034125 23 У од 20.10.2023. године, на нејавној сједници одржаној 25.4.2024. године, донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се одбија.

Тужилац се одбија са захтјевом да му тужена надокнади трошкове одговора на захтјев.

Образложење

Побијаном пресудом ставом 1 изреке уважена је тужба и поништен оспорени акт, којим је тачком 1 диспозитива Републици Српској, након коначности рјешења о потпуној експропријацији дозвољено ступање у посјед непокретности експроприсаних рјешењем Управе ..., Подручне јединице Б. број ... од 21.9.2022. године, а у сврху изградње ауто-пута Бања Лука-Приједор и то: к.ч. број 1893/1, звана „П.“, воћњак 3 класе површине 169 м² и к.ч. број 1893/3, звана „П.“, воћњак 3 класе површине 165 м², уписане у ЛН број ..., к.о. М. Х., право својине А. (Н.) И. са 1/1 дијела. Тачком 2 диспозитива одбијен је захтјев за ступање у посјед некретнине експроприсане истим рјешењем, означене као к.ч. број 1893/2, звана „П.“ воћњак 3 класе површине 242 м² и остали помоћни објекти у површини од 18 м², због непостојања законских услова за пријевремени улазак у посјед. Тачком 3 диспозитива је наведено да су докази о стању и вриједности експроприсаних некретнина обезбијеђени прије доношења овог рјешења у поступку пред првостепеним органом. Тачком 4 диспозитива је констатовано да тужба поднесена против овог рјешења не одлаже његово извршење и тачком 5 диспозитива одређено је да ово рјешење ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“. Ставом 2 изреке поресуде обавезана је тужена да тужиоцу надоканди трошкове управног спора у износу од 1.077,50 КМ.

Уважење тужбе суд је образложио позивом на одредбу члана 33 став 3 (а заправо ради се о одредби члана 33 став 2 Закона о експропријацији („Сл. гласник Републике Српске“ број 112/06, 37/07, 110/08, 106/10, 121/10, 2/15 и 79/15, у даљем тексту: ЗЕ), јер

је став 1 брисан - Измјене Закона о експропријацији („Сл. гласник Републике Српске“, број 79/15), којом је прописано да изузетно Влада може на захтјев корисника експропријације који је изнио ваљане разлоге за потребу хитног ступања у посјед непокретности ријешити да му се та непокретност преда у посјед након коначности рјешења о експропријацији ако утврди да је то непоходно због хитности случаја или да би се спријечила знатнија штета и ставом 4 тог члана (заправо сада став 3) којим је прописано да прије доношења рјешења из претходног става морају се обезбиједити докази о стању и вриједности експроприсаних непокретности, а из стања списка произлази да није утврђено да ли се уопште ради о коначном рјешењу о експропријацији нити се из садржине списка може утврдити да ли је и када рјешење о експропријацији стекло својство коначности. Такође суд наводи да се у оспореном акту не образлажу разлози хитног ступања у посјед експроприсаних непокретности, нити се наводи штета која би могла наступити, нити су на те околности приложени било какви докази.

Благовременим захтјевом за ванредно преиспитивање побијане пресуде (захтјев), тужена побија наведену пресуду из основа садржаног у одредби члана 35 став 2 Закона о управним споровима („Сл. гласник Републике Српске“ број 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС). Истиче да је чланом 16 Закона о посебном поступку експропријације ради изградње ауто-пута Бања Лука-Приједор („Сл. гласник Републике Српске“ број 61/21, у даљем тексту: Посебни закон о експропријацији) као посебним законом дефинисано као правило могућност да корисник експропријације ради изградње ауто-пута Бања Лука-Приједор стиче право уласка у посјед даном коначности рјешења експропријације без појашњења посебних услова из члана 33 став 3 (став 2) ЗЕ, а однос ова два закона регулисан је чланом 20 Посебног закона о експропријацији на начин да се на питања која нису уређена овим Посебним законом о експропријацији примјењују одредбе ЗЕ. Наводи да је неспорно да власник експроприсане непокретности треба бити обештећен за експроприсану непокретност по тржишној цијени или на други начин прописан законом али то не мора бити ријешено у моменту коначности рјешења о експропријацији јер уколико се не постигне споразумом о накнади у моменту доношења рјешења о потпуној експропријацији износ накнаде ће одредити суд у ванпарничном поступку, а доказ о извршеној исплати је услов за провођење рјешења у јавним евиденцијама. Навођење члана 33 став 3 (правилно став 2) ЗЕ у преамбули побијаног акта је искључиво процесни основ да Влада Републике Српске одлучи о захтјеву корисника експропријације али по питању услова за улазак у посјед са даном коначности рјешења о потпуној експропријацији првенство има члан 16 став 1 Посебног закона о експропријацији, а у вези са чланом 20 истог закона. Указује на неуједначеност судске праксе по овом питању па наводи пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 У 033910 23 У од 9.10.2023. године; 11 0 У 033889 23 У од 9.10.2023. године; 11 0 У 033908 23 У од 1.9.2023. године; 11 0 У 033302 22 У од 18.5.2023. године и 11 0 У 034122 23 У од 25.9.2023. године. Предлаже да се захтјев уважи, побијана пресуда преиначи или укине.

Тужилац у одговору на захтјев наводи да је побијана пресуда правилна и законита а наводи захтјева неосновани. Истиче да у спису нема доказа да је рјешење постало коначно па већ из тог разлога нису испуњени услови за ступање у посјед наведених непокретности, а оспорени акт је морао бити заснован не само на члану 16 Посебног закона о експропријацији, већ и на члану 33 ЗЕ. Наглашава да тужена у образложењу рјешења наводи: „Уз захтјев су приложени сви докази неопходни за правилно одлучивање у овој управној ствари, а сагласно одредбама члана 33 став 3 ЗЕ“, паушално наводећи да постоје разлози хитности за ступање у посјед непокретности па да је „ради

спречавања знатније штете одлучено као у диспозитиву“. Предлаже да се захтјев одбије, а тужиоцу досуде трошкови одговора на захтјев.

Размотривши захтјев, одговор на захтјев и побијану пресуду по одредбама члана 39 ЗУС, као и цјелокупне списе овог управног спора и предметне управне ствари, овај суд је одлучио као у изреци пресуде из сљедећих разлога:

Правилно нижестепени суд наводи у побијаној пресуди да се из садржаја управног списка не може утврдити да ли је дјелимично рјешење донесено у поступку потпуне експропријације непокретности, ближе означене у диспозитиву тог рјешења, постало коначно. Институт коначности рјешења регулисан је ЗОУП и то чланом 13 тог закона којим је дефинисано да је коначно оно рјешење против кога се не може изјавити жалба.

Одредба члана 16 став 1 Посебног закона о експропријацији даје могућност да се након коначности рјешења о експропријацији, кориснику експропријације омогући улазак у посјед експроприсаних непокретности. Став 2 ове одредбе дефинише да уколико је издата грађевинска дозвола да се то сматра доказом о ријешеним имовинско-правним односима за рјешење из става 1 које је постало коначно.

Из наведених одредаба, јасно произилази да рјешење о експропријацији мора стећи својство коначности да би Влада на приједлог корисника експропријације донијела рјешење о ступању у посјед експроприсаних непокретности.

У спису нема доказа да је рјешење о експропријацији постало коначно, како то правилно наводи нижестепени суд у побијаној пресуди.

Тужена се у уводу оспореног акта позвала на одредбу члана 33 став 3 (правилно став 2) ЗЕ, а не на одредбу члана 16 Посебног закона о експропријацији па правилно нижестепени суд наводи да оспорени акт не садржи све елементе прописане чланом 194 ЗОУП као и разлоге које прописује одредба члана 197 став 2 ЗОУП, а они се односе на недостатак образложених разлога хитног ступања у посјед експроприсаних непокретности и настанка знатније штете која би могла наступити.

Осим што тужена у оспореном акту наводи „да се ради о објекту инфраструктуре и да постоје разлози за хитно ступање у посјед непокретности па је ради спречавања настанка знатније штете одлучено као у диспозитиву“, не образлаже који су то разлози хитности нити разлози наступања знатније штете.

Уколико се тужена позвала на одредбе члана 33 став 3 (правилно став 2) ЗЕ онда је морала и да образложи разлоге хитности као и наступање знатније штете, јер је том одредбом прописано да, изузетно, када је у питању изградња објеката инфраструктуре, Влада може на захтјев корисника експропријације који је изнио ваљане разлоге за потребу хитног ступања у посјед непокретности, ријешити да му се та непокретност преда у посјед након коначности рјешења о експропријацији, ако утврди да је то неопходно због хитности случаја или да би се спријечило наступање знатније штете.

Ова одредба није само процесног карактера, како то погрешно тужена наводи у захтјеву, јер она садржи услове под којима се кориснику експропријације дозвољава

ступање у посјед након коначности рјешења о експропријацији, па има и материјалноправни карактер.

И у приједлогу за доношење рјешења о дозволи уласка у посјед предлагач је затражио од Владе да донесе рјешење на основу одредбе члана 33 став 3 (правилно став 2) ЗЕ, а не на основу члана 16 Посебног закона о експропријацији и није изнио никакве разлоге хитности и могућности наступања знатније штете.

Из наведених разлога, произилази да су изостали ваљани разлози који нису изнесени ни у приједлогу за доношење рјешења о ступању у посјед након коначности рјешења о експропријацији, а ни у оспореном акту због чега је правилно пресудом нижестепеног суда тужба уважена и поништен оспорени акт.

Код таквог стања ствари, овај суд налази да побијаном пресудом није остварен ниједан разлог њене незаконитости из одредбе члана 35 став 2 ЗУС па се отуда захтјев тужене, на основу одредбе члана 40 став 1 тог закона, одбија.

Тужилац је одбијен са захтјевом за накнаду трошкова одговора на захтјев, јер давање одговора на захтјев није обавезна радња у поступку управног спора, с обзиром да наводи одговора на захтјев нису утицали на одлуку суда, будући да би иста одлука била донесена да тужилац није ни дао одговор на захтјев.

Записничар
Жељка Вујановић

Предсједник вијећа
Едина Чупељић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић